

Wat is “geel-zien”?

De huid van pasgeborenen kan enkele dagen na de geboorte een beetje geel worden. Dit komt doordat een bepaalde stof die bilirubine wordt genoemd, in het bloed en in de huid van de baby terecht komt. De meeste pasgeborenen krijgen tijdelijk een geel verkleurde huid ondanks hun huidskleur. Bij baby's met een donkere huidskleur is dit overigens moeilijker te zien. Soms is te zien dat het oogwit gelig wordt.

Waarom worden baby's geel?

De stof bilirubine wordt uitgescheiden door de lever. Na de geboorte ontstaat meer bilirubine dan de lever kan uitscheiden. Dit probleem duurt meestal maar een paar dagen. Als u de baby goed bekijkt bij daglicht of helder kunstlicht, kunt u zien of de huid gelig is. Sommigen noemen dat ook wel geelzucht. Meestal wordt zo tussen de 3e en de 5e dag eerst het gezichtje geel. Als de hoeveelheid bilirubine in het bloed toeneemt, kan de gele kleur zich van boven naar beneden verspreiden via borst, armen en buik naar de benen.

Kan het kwaad als de baby geel is?

De meeste baby's worden een beetje geel en dat kan geen kwaad. Na een paar dagen tot 2 weken verdwijnt de gele verkleuring meestal vanzelf. In uitzonderlijke gevallen kan de hoeveelheid bilirubine in het bloed zo hoog worden dat het gevaar bestaat dat de hersenen worden beschadigd. Daarom is het van belang dat baby's de eerste levensdagen regelmatig gecontroleerd worden.

Hoe kan de baby gecontroleerd worden op “geel-zien”?

De verloskundige, de kraam- of wijkverpleegkundige of de (kinder)arts kan door middel van een bloedtest het bilirubinegehalte van de baby vaststellen. Of het echt nodig is om de baby te testen hangt af van de mate van “geel-zien”, hoeveel dagen oud de baby is en andere kenmerken die invloed hebben op het “geel-zien”. Als een baby al binnen 24 uur na de geboorte geel ziet is altijd verder onderzoek door de kinderarts nodig.

Hoe kan “geel-zien” worden behandeld?

Als het bilirubine gehalte in het bloed te hoog dreigt te worden zal de arts voorstellen de baby te behandelen met fotherapie. Hierbij wordt de baby onder speciale lampen of op een lichtmatras gelegd. De lampen of matras geven een speciaal licht af waardoor het bilirubine wordt afgebroken. De baby krijgt een brilletje op om de ogen tegen het felle licht te beschermen. De baby wordt na enkele dagen minder geel en het bilirubine gehalte van het bloed daalt. Dit moet gecontroleerd worden door het bloed te onderzoeken. In zeldzame gevallen (bij minder dan 1 op de 100) lukt het niet om met fotherapie het bilirubine gehalte in het bloed voldoende te laten dalen. Meestal omdat het kind dan te veel bilirubine aanmaakt, bijvoorbeeld omdat de bloedgroepen van de

baby en de moeder niet goed bij elkaar passen. Dan zal een wisseltransfusie noodzakelijk zijn om eventuele hersenschade te voorkomen. Het bloed van de baby wordt dan vervangen door donorbloed. Een wisseltransfusie duurt meestal 2 tot 3 uur. Daarna moet de baby weer onder de lamp om te voorkomen dat het bilirubine gehalte opnieuw te hoog wordt.

Heeft borstvoeding invloed op het “geel-zien” van de baby?

Ja, het “geel-zien” komt vaker voor bij baby’s die borstvoeding krijgen dan bij baby’s die kunstvoeding krijgen. Het gebeurt vooral als de borstvoeding niet goed lukt en de baby te weinig melk binnenkrijgt. Als de baby borstvoeding krijgt wordt aangeraden de baby de eerste dagen minimaal 8 tot 12 keer aan de borst te leggen. Dit stimuleert het op gang komen van de borstvoeding, zodat de baby voldoende melk kan drinken. Als de baby te weinig moedermelk binnenkrijgt, vraag dan de kraamverpleegkundige, verloskundige of arts om hulp en advies. Borstvoeding is en blijft in principe de beste voeding voor een baby.

Welke baby’s hebben meer kans op “geel-zien”?

Sommige baby’s hebben meer kans op een hoger bilirubinegehalte in het bloed en “geel-zien” dan anderen. De kans geel te worden is groter als:

- De baby meer dan 2 weken te vroeg geboren is;
- De borstvoeding niet goed gaat en de baby te weinig melk binnenkrijgt;
- De baby bij de bevalling blauwe plekken of bloeduitstorting heeft gekregen;
- Er bij de baby eerder een bloedtest is gedaan waaruit bleek dat het gehalte aan bilirubine hoog was;
- Een ouder broertje of zusje ook geel is geweest en daarvoor “onder de lamp” heeft gelegen of een wisseltransfusie heeft gekregen;
- Er in de familie erfelijke ziekte voorkomen die de bloedafbraak kunnen vergroten: zoals sferocytose en G6PD-deficientie;
- De bloedgroepen van moeder en baby niet bij elkaar passen waardoor bij de baby de bloedafbraak te groot is (dit wordt bloedgroepantagonisme genoemd).

Wat te doen als de baby na 3 weken nog steeds geel is?

De gele verkleuring verdwijnt meestal na 2 weken. Soms blijft een baby na 3 weken nog geel. Dat kan worden veroorzaakt door moedermelk en in heel zeldzame gevallen kan er sprake zijn van een leverziekte. Als de baby na 3 weken nog geel is, dient dit te worden besproken met verloskundige, huisarts of consultatiebureauarts. Meestal volgt dan bloedonderzoek.

Heeft u nog vragen of zijn er onduidelijkheden?

Vraag uw verpleegkundige om uitleg.

Bron: Folder “Geel zien” AMC